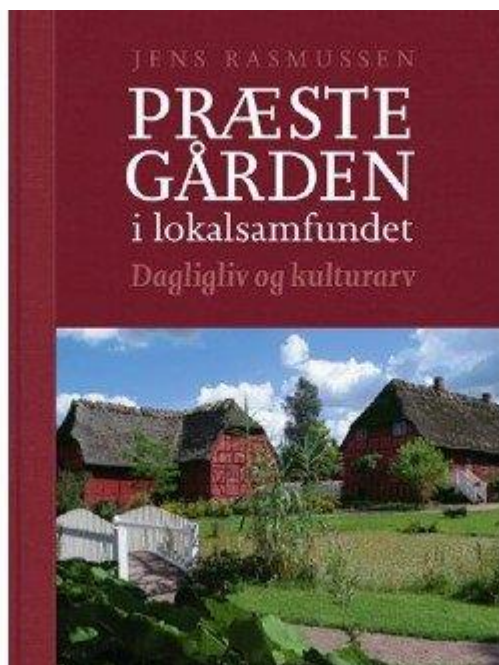

Den traditionsrige, danske præstegård er truet. Vil den overleve i en forandret verden?

april 12, 2021

- [Torsten Dam-Jensen](#)

[_Tweet på Twitter](#)

[_Del på Facebook](#)

[_Udskriv](#)

Dagligliv i kald og stand

Endnu en bog om den danske præstegård. Hvad kan den bidrage med? Forfatteren er hospitalspræst i Odense og ph.d. i kirkehistorie. Han står bag flere udgivelser om danske kirkeforhold med fokus på den første halvdel af det nittende århundrede, altså den danske præstegårds storhedstid.

Han fokuserer på fynske præstegårdsforhold, men giver fornuftigt nok en generel oversigt over et omfattende emne. Bogen henvender sig til et bredt publikum og er med sin fine håndværksmæssige udførelse og det smukke, righoldige billedmateriale en fornøjelse at bladere i. En *coffee table book*.

Læseren præsenteres for præstegårdenes familieforhold, indretning, funktion i lokalsamfundet, præstegårdsbiblioteker, konventer, økonomi og præstegården som erindringssted. "Præstegårdsteologi" er et helt begreb i dansk kirkehistorie. De fleste danskere har en forestilling om den romantiske præstegård – som den i "Nøddebo" med den alfaderlige og hyggelige langpiberygende og portvinsdrikkende "Pastor Blicher". Men – der er jo noget *altmodisch* over det.

Præstegården – en truet kulturinstitution

annonce:

I løbet af de seneste tyve år er en sjettedel af de danske præstegårde blevet nedlagt. Det gavner næppe folkekirkens lokalforankring. Siden reformationen har det nemlig haft en afgørende betydning for forholdet mellem folk og kirke, at præsten har boet midt blandt sine sognebørn.

Præstegårdens betydning som lokalt samlingspunkt på landet har været meget stor. Præsten var før i tiden bonde og delte i princippet livsvilkår med sin menighed. I en tid, hvor livet på landet er under forandring, og institutionerne m.m. én efter én er forsvundet, er kirken og præstegården ofte det eneste, der er tilbage i dét, der med et fælt udtryk kaldes for "Udkants-Danmark".

Derouten begyndte i 1919 med den radikale regering Zahles jordreform. Præstegårdsjordenes udstykning var det alvorligste indgreb, der nogensinde er gjort over for kirken fra statsmagtens side. Præsten blev lønarbejder, menighedsrådet gårdejer. Autoritetstabet er indlysende, konfliktstoffet ligeså. Helt frem til i dag, hvor de folkevalgte råd ofte bruger boligen som straf (ofte) eller belønning (sjældnere). Hvilken præsteægtemand (dem er der i vore dage flest af) vil finde sig i dét?

Hvad skal vi stille op med de danske præstegårde?

Meget taler for, at eksistensgrundlaget for dem simpelthen er smuldret. For det første, fordi præstegården ikke længere udfylder de funktioner, som den havde i gamle dage. I dag er den reduceret til at være privatbolig for præstefamilien. Sognebørnene kommer der aldrig, men bruger i stedet den sognegård, som mange steder er blevet bygget til de sognekirkelige aktiviteter.

For det andet er de gamle præstegård meget dyre i drift og vedligehold. Nogle menighedsråd er ikke villige til at betale, hvad tingene koster. For det tredje er det ikke alle unge præstefamilier, som synes, at det er lykken at skulle bo til leje på alt for mange kvadratmeter. Det er nemlig ingen økonomisk fordel ikke at have sin egen bolig, som man jo på et tidspunkt *skal* ud at skaffe sig.

Denne bog er en udmærket og indbydende introduktion til den danske præstegård. Man kunne ønske sig, at der med tiden kom en samlet og fuldstændig oversigt over emnet. Meget tyder på, at det er ved at være sidste udkald. Måtte de bevaringsværdige overleve i en eller anden form.